

Utkast til høringsbrev til
kirkelige virksomheter

Til – se vedlagte liste

HØRING - MÜLLER-NILSEN-UTVALGETS RAPPORT «SAMHANDLING I EN SELVSTENDIG FOLKEKIRKE - NY KIRKELIG ORGANISERING»**Bakgrunn**

Den nye trossamfunnsloven trådte i kraft 1. januar 2021. Tidligere ga Kirkeloven et detaljert regelverk for organisering av kirken. Nå har Stortinget gjennom trossamfunnsloven overlatt til Kirkemøtet å beslutte kirkens organisering. Innenfor visse rettslige rammer er det dermed opp til kirken selv å bestemme hvordan trossamfunnet skal være organisert.

Kirkemøtet i 2005 gjorde et enstemmig vedtak om et samlet arbeidsgiveransvar for alle som arbeider i kirken lokalt. Dette vedtaket er senere bekreftet flere ganger og det har vært arbeidet med ulike modeller for å oppnå dette hele tiden siden. Med ny trossamfunnslov er de rettslige rammene – og dermed handlingsrommet for en annerledes kirkelig organisering, blitt tydeligere.

Kirkeloven fra 1997 ga soknet en egen rettslig status og et fellesråd i hver kommune ble lovpålagt. De lokalt kirkelig tilsatte ble overført fra kommunen til denne nye kirkelige enheten. Samtidig ble statlig tilsatte kateketer også overført til lokalkirken. Prestene var de eneste som fortsatt var statlige tjenestemenn. Fra 1989 hadde departementet delegert deler av arbeidsgiveransvaret til biskopene og tilsettingsmyndigheten til bispedømmerådet.

Med kirkeloven kom de første rettslige rammene for en ny kirkelig organisering. Etter dette har det vært flere utredninger om videre utvikling av den kirkelige organiseringen. Stortinget inngikk i 2008 et kirkeforlik om det fremtidige forholdet mellom stat og kirke. Et av punktene i avtalen handlet om at kirken selv skulle overta ansettelse av biskoper og proster. Dette skjedde i 2012.

I 2017 ble Den norske kirke nasjonalt etablert som selvstendig rettssubjekt. Kirken gikk over fra å være en statlig etat til å bli en egen juridisk enhet, adskilt fra staten.

Samtidig ble de statsansatte prestene overført fra staten til dette nye rettssubjektet. Fra da er alle ansatte i trossamfunnet Den norske kirke, kirkelig tilsatte. Men fortsatt er det to ulike arbeidsgiverlinjer – en med utgangspunkt i soknet og kommunal finansiering av lokalkirken med sine ansatte og oppgaver (kirkebygg, gravplass og lokalt menighetsarbeid) og en med utgangspunkt i statlig finansiering av prestedtjenesten og de bispedømmeråds- og kirkerådsansatte som er organisert i det nasjonale rettssubjektet. Det er disse to arbeidsgiverlinjene Kirkemøtet i 2005 ønsket å forene for alle som arbeider lokalt i kirken.

De rettslige og finansielle rammene for en ny organisering er dermed gitt. Alle sokn er egne rettssubjekter og Den norske kirke nasjonalt (rettssubjektet Dnk)er også et

selvstendig et rettssubjekt. Dette er i tråd med det Kirkemøtet ønsket. Den lokale og den nasjonale kirken må samarbeide for å finne de gode og samlende løsningene for hele trossamfunnet. Kirkemøtet har også bedt om at den todelte finansieringen skal fortsette med ny trossamfunnslov. To tredjedeler av kirkens finansiering kommer fra kommunene. De har erfaring med å finansiere interkommunalt samarbeid, men det er ingen tradisjon i kommune-Norge for å overføre midler til organer over dette nivået, for eksempel på bispedømmenivå. Dersom den nylig gjennomførte kommunereformen hadde ført med seg flere sammenslåtte kommuner, ville disse ha vært gode enheter for en felles organisering av arbeidsgiveransvar i kirken. Nå er det fortsatt mange små kommuner med små fellesråd med de utfordringer det gir i forhold til både kapasitet og kompetanse til å være en profesjonell arbeidsgiver og ha ansvar for kirkebygg og gravplassforvaltning i tillegg.

Med dette som bakgrunn, og for å svare på Kirkemøtets bestilling om at det skal være et felles arbeidsgiveransvar for de lokalt tilsatte i kirken, ba Kirkerådet om å få utredet et justert prostinivå som det nivået som er nært nok og samtidig stort nok til å være en velegnet arbeidsgiverenhet.

Kirkerådet besluttet i sak KR 59/19 målsetninger og mandat for det videre arbeidet med kirkelig organisering, med utgangspunkt i mulige løsninger knyttet til et nytt felles kirkelig organ på prostinivå.

Det ble deretter nedsatt et hovedutvalg og fire arbeidsgrupper som har arbeidet med ulike temaer. Hovedutvalget for kirkelig organisering (Müller-Nilsen-utvalget) leverte sin rapport ved utgangen av mars 2021. Kirkerådet har i møte 27. og 28. mai 2021 besluttet å sende rapporten på høring. Rapporten beskriver ulike modeller med utgangspunkt i et justert prostinivå.

Om høringen

Høringsfristen er satt til **1. desember 2021**. Svar på høringen skjer i et elektronisk skjema og følgende lenke skal benyttes: **xxx**.

Rapporten finner dere her: <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkelig%20organisering/aktuelt2/rapport%20samhandling%20i%20en%20selvstendig%20ofolkekirke/>

Utvalget har levert en omfattende rapport som berører mange sentrale spørsmål for en ny organisering. På enkelte områder har utvalgets medlemmer ulike oppfatninger av hvilke modeller som er best egnet for å nå de målene som er satt for arbeidet. For å lette arbeidet med høringen har Kirkerådet valgt å utarbeide et høringsnotat som bl.a. inneholder en kortfattet informasjon om bakgrunnen for rapporten, sentrale temaer for høringen, ulike høringsspørsmål med valgalternativer og informasjon om den videre prosess. Her ligger også lenker til informasjonsmateriell som kan brukes ifm. høringen.

Høringsnotatet er lagt opp slik at det etter en presentasjon av bakgrunn for utvalgets arbeid blir invitert til en refleksjon omkring en etablering av prostifellesråd, deretter blir det gitt en gjennomgang tema for tema av utvalgets forslag, en kortfattet redegjørelse for dagens situasjon og noen konkrete høringsspørsmål. Dette er de samme spørsmålene som framgår av det elektroniske høringskjemaet.

I skjemaet er det noen forhåndsdefinerte valg. Kirkerådet forventer et betydelig antall hørings svar og dette forenkler arbeidet. For mange av spørsmålene er det likevel mulig å gi utfyllende begrunnelser for valget.

I skjemaet vil det også være mulig å gi tilbakemeldinger på andre forhold enn de som er spesifisert i denne høringen. Rapporten berører mange sider ved kirken som organisasjon, herunder oppgave- og ansvarsfordelingen mellom nivåene mv. En viktig hensikt med å bestille rapporten, har vært å få forslag til hvordan man kan oppnå at de som arbeider lokalt kan forholde seg til samme arbeidsgiverorgan og at kirkens attraktivitet som arbeidsplass styrkes. - Vi ber derfor om at høringsinstansene har et særlig fokus på dette temaet når høringen besvares.

I tillegg til foreliggende høringsnotatet er det utarbeidet en presentasjon som kan benyttes for å innlede til diskusjon om utvalgets rapport. Det er også laget en informasjonsfilm som kan benyttes til forberedelser og i møter der saken skal diskuteres. Dette materialet finnes her: [xxx](#)

På nettsiden <https://kirken.no/kirkeligorganisering> ligger det mye informasjon om prosjektet og utvalgets arbeid.

Om høringsinstansene

Denne høringen er rettet til menighetsråd, kirkelige fellesråd, KA, arbeidstakerorganisasjoner på KA-området, utdannings- og forskningsinstitusjoner mfl. Høringsbrevet er ikke rettet til organer utenfor det kirkelige området, som KS, kommunene, Barne- og familiedepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og statsforvalteren i Vestfold og Telemark som har særlig ansvar for gravplassaker (heretter kalt eksterne aktører). Bakgrunnen for dette er at utvalgets rapport inneholder mange vurderinger av internkirkelig karakter, og at det er Kirkemøtet som med hjemmel i trossamfunnsloven har myndighet til å beslutte kirkens organisering, kirkelige organer mv. Kirkerådet mener derfor at de fleste spørsmål og problemstillinger som utredningen reiser, først og fremst bør forelegges de som er høringsinstanser i denne saken. Utvalgets rapport inneholder imidlertid enkelte sentrale spørsmål som berører relasjonen til eksterne aktører, og i særlig grad kommunene. Kirkerådet vil derfor, i tillegg til foreliggende høring, sende disse eksterne aktørene et høringsbrev der de inviteres til særlig å svare på spørsmål som vedrører relasjonen mellom disse virksomhetene og kirken. Det vil bl.a. gjelde kommuner, departement, statsforvalterne og utdanningsinstitusjonene. Dette vil ikke være til hinder for at disse organisasjonene også kan komme med synspunkter på øvrige deler av utredningen.

Siden medlemmene av bispedømmerådene også er medlemmer av Kirkemøtet, som skal fatte beslutning i saken, er det ikke gitt at bispedømmerådene og biskopene skal avgi høringsuttalelse på linje med andre kirkelige virksomheter. Kirkerådet har likevel besluttet at både bispedømmeråd og biskoper skal være høringsinstanser. Kirkerådet mener at den foreliggende rollekombinasjonen gjør det viktig å skille mellom rollene i de ulike fasene av prosessen, samtidig som at viktige argumenter kommer fram og at prosessen blir mest mulig transparent.

Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert på «kirken.no».

Om den videre prosessen

Når høringsfristen er utløpt vil høringsinnspill bli sammenstilt og forelagt Kirkerådet som skal forberede saken for Kirkemøtet. Et prinsippvedtak om kirkelig organisering vil kunne fattes på Kirkemøtet i september 2022, før en ny kirkeordning kan skrives ut og så besluttes på Kirkemøtet i 2023.

Kirkerådet har også besluttet å igangsette delutredninger innenfor følgende temaer:

- 1) Gjennomgang av dagens prostistruktur med forslag til prosess for å fastsette ny struktur
- 2) Oppgave- og ansvarsfordeling mellom menighetsråd og prostifellesråd i ny kirkelig organisering
- 3) Organisering og ledelse på arbeidsplassen lokalt i ny kirkelig organisering
- 4) Bispedømmerådets rolle og ansvar hvis arbeidsgiveransvaret flyttes

Nevnte delutredninger vil sammen med utvalgets rapport og høringsinnspillene gi viktige bidrag til Kirkerådet og Kirkemøtet i den videre prosessen. Det vil i fortsettelsen bli vurdert om delutredninger skal sendes på høring. Det vil løpende bli vurdert å igangsette ytterligere delutredninger av andre temaer, jf. kapittel 13 i utvalgets rapport.

Den norske kirke må rigge seg for fremtiden. Vi vet ennå ikke hvordan samfunnet vil framstå «post-korona». Men det vi vet, er at både samfunnet og våre medlemmers behov er i endring og at det blir sentralt for kirken å videreføre sin rolle som folkekirke som er aktivt til stede i folks liv. Vi håper at dere gjennom denne høringsprosessen vil få en mulighet til å løfte blikket og se kirken, ikke bare fra innsiden men også litt fra utsiden, både som et trossamfunn og som en sentral samfunnsaktør.

Det vil alltid være en risiko med endring. Kanskje vil noen miste arbeidsoppgaver eller måtte løse nye, kanskje vil noen få en ny leder og kanskje må arbeidsgiverorganet arbeide annerledes enn tidligere og ha andre relasjoner enn dagens fellesråd. Samtidig kan det også være en risiko ved ikke å gjennomføre endringer. Dette handler bl.a. om forventninger om god ledelse og effektiv ressursutnyttelse i hele kirken. Helt siden 2005 har Kirkemøtet hatt et ønske om en felles arbeidsgiverorganisering for alle som arbeider lokalt i kirken. Nå er det tide for å ta et valg, men før dette valget kan tas, vil Kirkerådet lytte til hva høringsinstansene og andre interessenter mener i saken.

Gjennom utvalgets rapport har Kirkerådet fått et godt grunnlag for den videre prosessen. På enkelte punkter deler utvalget seg i sine anbefalinger. Dette er sannsynligvis et uttrykk for at det finnes ulike syn i kirken på hva som er en hensiktsmessig organisering. Vi håper derfor at dere som mottar denne hørings-saken, legger til rette for god involvering og deler med oss deres vurderinger av de sentrale spørsmålene som saken reiser. Dersom dere har spørsmål i saken kan disse rettes til epost? xxx

Med vennlig hilsen

Kristin
leder

Ingrid
direktør